

ציטוטים לשימוש בהדרכה במצדה \ דני הרמן**הכיבוש וההתאבדות (מלחמת ז. ח. תרגום ליסה אולמן)**

מינוי סילוה והחלטתו לכבוש את מצדה	<p>[א.] "בינתיים מת באסוס ופלביוס סילוה קיבל לידי את משרת הנציב ביהודה. מאחר שראה כי הארץ כולה כבר נכנעה במלחמה וכי מבצר אחד בלבד עומד במריו, אסף את כל החילות שהיו במקומות אלה ויצא עליו למלחמה. מ ב צ ר ז ה נ ק ר א --- מ צ ד ה ...</p> <p>[ב] מצביא הרומאים בא בראש חילו במסעו אל אלעזר והסיקריים המחזיקים במצדה, ועד מהרה כבש את השטח כולו. בנקודות המתאימות ביותר הציב מוצבים, הקיף סביב את המבצר כולו <u>בדייק</u>, כדי שאיש מן הנצורים לא יוכל לרוח על נקלה, והציב עליו שומרים. לאחר שבחן את השטח קבע את מחנהו במקום שנראה לו המתאים ביותר לעריכת מצור, שאצלו צוקי המבצר קרובים להר הסמוך, אף כי הוא לא היה נח לאספקת המצרכים הדרושים. לא רק המזון הובא ממרחקים, ומאמץ רב נדרש מן היהודים שהופקדו על משימה זו, אלא שגם מי השתיה צריך היה להביא אל המחנה כי לא היה בקרבתו מעין. משהשלים את עבודות ההכנה פנה סילוה אל המצור, אשר תבע תושיה ויגע רבים בשל חוזק ביצוריו של המבצר..</p>
הקמת הדייק	
הקמת הסוללה	<p>[ה] כאשר סיים מצביא הרומאים – כפי שסיפרנו קודם לכן – לבנות את הדייק שהקיף את המקום כולו מבחוץ, והשגיח בקפדנות רבה לבל ימלט איש, החל ב[עבודת ה]מצור; הוא מצא רק מקום אחד שאפשר לשפוך [עליו] <u>סוללה</u>, שכן מאחרי המגדל החוסם את המעבר בדרך העולה ממערב אל הארמון ואל גב ההר היתה בליטת סלע, גדולה מאד ברוחבה ונוטה הרבה קדימה, שלוש מאות אמה מתחת לרום של מצדה; קראו לה "הלבנה". אל [גבעה] זו עלה סילוה, השתלט עליה וציווה על חייליו להביא עפר ורגבים. הודות להתלהבות העובדים ומספרם הרבה הגיעה הסוללה בחוזקה עד לרום של מאתיים אמה. ואולם גודלה לא נראה יציב די הצורך כבסיס למכונות מצור; על כן</p>
חומת העץ וסופה	<p>נבנה עליה <u>מסד מאבנים גדולות, תואמות [זו את זו] בדיוק מושלם, שרוחבו חמישים אמה וכך גם גובהו. התקנה מכונות המלחמה האחרות דמתה מאד [להתקנת] המכונות שתוכננו קודם לכן בידי אספסיאנוס ואחר כך בידי טיטוס לפעולות המצור. אך נוסף עליהן נבנה מגדל בגובה שישים אמה, משוריין כולו בברזל, שממנו ירו הרומאים [זרקים ואבנים] מן הקטפולטות ומן הבליסטרות, ועד מהרה הרחיקו את הלוחמים שעל החומה ומנעו מהם לרכון החוצה. בו בזמן הציב סילוה גם איל ברזל גדול וציווה להלום בו בחומה בלי הרף. ואכן במאמץ רב הצליחו [הרומאים] לפרוץ אותה במקום אחד ולמוטט חלק ממנה. אך מבית הקדימו הסיקריים, ובנו בחיפזון חומה שניה, ולה לא נשקפה סכנה דומה מן המכונות, שכן נבנתה מחומר רך; על מנת שתוכל לספוג את עוצמתה של הלמות האיל הותקנה באופן זה: קורות גדולות הונחו לאורך, זו לצד זו, וחוברו זו לזו בקצותיהן; היו שתי שורות מקבילות של [קורות] אלו, וחוברו זו לזו בקצותיהן; את הרווח ביניהן מילאו בעפר וברגבים. וכדי שהאדמה לא תתפזר אף עם יגביהו את הסוללה חוברו הקורות שהונחו לאורך לקורות אחרות, שהונחו לרוחב. [בעיני הרומאים] דמתה החומה למבנה מוצק; אך חבטות המכונות נבלמו כי הלמו בחומר רך, ומזעזוע המהלומות נדחס החומר הרך ונהיה מוצק יותר. משהבחין בכך סילוה סבר כי מוטב להעלות את החומה באש, וציווה על חייליו להמטיר עליה מספר רב של לפידים בוערים.</u></p>
החלטת אלעזר	<p>[ו] אולם כלל לא עלה בדעת אלעזר להימלט, ואף לא עמד להניח לאיש לעשות כן. כאשר ראה כי החומה כולה עולה באש ולהא הגה בדעתו כל דרך אחרת להצלה או התנגדות [לרומאים], וכאשר שיווה לנגד עיניו את אשר יעשו הרומאים לו ולאנשיו, לבניהם ולנשותיהם אם ינצחו, הגיע להחלטה שעל כולם למות.</p>
נאום אלעזר חלק א	<p>ומאחר שחשב שזה [הדבר] הטוב ביותר [לעשותו] במצב הנתון, כינס את האמיצים שבחבריו ועוררם לעשות את המעשה במלים האלה: "זה כבר, חברי גיבורי החייל, גמרנו בליבנו שלא לעבוד את הרומאים ולא כל אדונים אחרים זולת האלהים, כי הוא לבדו אדון האמת והצדק על בני האדם; עתה הגיעה השעה המצווה לאמת את החלטתנו במעשים. בל נמיט חרפה על עצמנו – אנו שלפנים לא הסכמנו לקבל עלינו עבדות אף שלא היתה בה סכנת חיים – אל נא נבחר עתה מרצוננו בעבדות שתביא עמה גם עונשים נוראים</p>

אם ניפול חיים בידי הרומאים. ראשונים היינו למרוד, ואחרונים אנו ללחום בהם. יתרה מזו, חושב אני כי האלוהים העניק לנו חסד זה שיש לאל ידנו למות בכבוד וכבני חורין – [זכות] אשר נמנעה מאחרים שמפלתם היתה פתאומית. אין ספק שהגורל המצפה לנו מחר הוא הכיבוש, אך חופשיים אנו לבחור במוט ג' ב' ו' ר' י' ס', אנו ויקירנו גם יחד. אויבנו, אף על פי שהם מפללים בכל מאודם [שיוכלו] ללכוד אותנו חיים, אינם יכולים לעצור בעדנו מלעשות זאת, כשם שלנו אין עוד תקוה לנצחם בקרב. יתכן שהיה עלינו ממש בהתחלה – כאשר ביקשנו לתבוע את זכותנו לחירות וידענו איש מידי אחיו תלאות קשות אף יותר מ[אשר מיד] אויבנו – לכוון לדעת אלוהים ולהבין כי העם היהודי, אשר היה לפני העם האהוב עליו, נידון [עתה] לכליה. שהרי אילו היה ממשיך לנטות לנו חסד, או אילו היה זועם עלינו במקצת, כי אז לא היה מתעלם מאובדנם של אנשים כה רבים ולא היה מפקיר את עיר קודשו לאש או לחורבן מוחלט בידי אויביה...

הרי גם מבצר זה, שמעצם תכונתו אינו ניתן לכיבוש, לא הועיל להצילנו; ואף כי יש לנו מזון בשפע, נשק למכביר ודי והותר דברים נחוצים אחרים, ברור לחלוטין כי אלוהים עצמו שלל מאתנו את התקוה להצלה. לא מאליה הפכה האש שנשבה לעבר אויבנו את פניה וסבה לעבר החומה שנבנתה בידינו, אלא זהו [אות] לחרון אף [האלוהים] על הפשעים הרבים שפשענו בעזות מצח, כמטורפים, נגד בני עמנו..

תמותנה נא נשותינו בלא שיחולל כבודן, ימותו בנינו בלי שיתנסו בעבדות! ואחרי מותם נעשה חסד איש עם אחיו, ושמירת חירותינו תהיה [לנו] מצבת קבר מפוארת.

אך תחילה הבה נכלה באש את נכסינו ואת המבצר! יודע אני היטב כי ייחר לרומאים אם לא יהיו אדונים על גופינו ותיכזב תוחלתם לבצע. רק את מלאי המזון נותר אחרינו, כי הוא יעיד אחרי מותנו שלא המחסור הוא שהכריע אותנו, אלא – כפי שקבענו מלכתחילה – טוב בעינינו המוות על פני העבדות."

[ז] אלה היו דברי אלעזר. אבל לא כל הנוכחים קיבלו את דעתו: קצם היו אכן להוטים להסכים עימו ולבם כמעט התמלא שמחה בחשבם שהמוות כזה מפואר הוא. אך רכי הלב שביניהם חמלו על נשותיהם ועל בני ביתם, ובודאי גם על מותם-הם הצפוי בבירור; וכאשר הביטו זה בזה גילו בדמעותיהם את אי הרצון שבלבבם. בראות אלעזר שהם נרתעים וכי רוחם נשברת על מול גודל המשימה, חשש פן ירפו ביבבותיהם ובדמעותיהם את רוחם של מי שהקשיבו לקבריו בעוז רוח. על כן לא חדל מהפצרותיו אלא עורר את עצמו, ובהתלהות רבה נשא נאום חוצב להבות על נצחיות הנפש. בנעצו בזעם רב את מבטו בבוכים קרא:

"אכן טעות מרה טעיתי בחושבי כי שותפי למאבק למען החירות יהיו גברים אמיצי לב, שגמרו אומר ויהי מה לחיות בכבוד או למות. אבל אתם אינכם נבדלים במאומה משאר בני האדם, לא בגבורה, ולא בעוז רוח – אתם היראים אפילו את המוות אשר יגאל אתכם מן המצוקות הגדולות ביותר, בעוד שהיה עליכם לקבלו ללא היסוס ובלתי להיוועץ באיש. הרי מאז שחר בינתנו לימדונו תורת האבות והאלוהים שוב ושוב – והדברים התאשרו והתחזקו במעשיהם ובתבונתם של אבות אבותינו – כי אסון האדם הם החיים, ולא המוות. הרי הוא נותן דרור לנפשות, ומניח להם לפרוח אל המקום הטהור שהוא מכורתן, שם לא תדענה אסון..

.. איזה נשק שבידי הרומאים הרג את היהודים שישבו בקיסריה? הרי הם לא עמדו כלל למרוד [ברומאים]; אלא שכאשר קידשו את יום השבת הסתער עליהם ההמון של קיסריה.. .. מה נאמר על יהודי סקיתו פוליס? באכזריות רבה נשחטו, הם וכל בני ביתם... כך עשו בני דמשק.. ומילאו את עירם רצח נתעב בטבחם שמונה-עשר אלף יהודים על נשיהם וטפם. אשר למצרים, נודע לנו כי מספר היהודים שנרצחו [שם] בעינוים עלה על שישים אלף.. איה היא העיר הגדולה, בירתו של העם היהודי כולו, מבוצרת בחומות הרבות שהקיפואה.. איה היא עתה [העיר] שלפי אמונתנו אלוהים הוא מייסדה? נהרסה עד היסוד.. זקנים עלובי נפש יושבים ליד אפרו של המתחם המקודש, וכמה נשים שהאויבים השאירו לעצמם, להשביע את תשוקתם המבזה... מי יתן ומתנו כולנו בטרם יראו עינינו את עיר הקודש היא רחבה בידי אויבנו ואת ההיכל המקודש נמחה מעל פני האדמה, מחולל בזדון כה רב..

למי, אם כן, לא ברור מראש מה נורא יהיה זעמם אם יתפסונו חיים? מסכנים הצעירים אשר בכח

גופם הם מסוגלים לעמוד בעינוים רבים; מסכנים הזקנים אשר מחמת גילם לא יוכלו לעמוד

בהתעללויות אלה! האם יוכל אדם לשאת את מראה אישתו מובלת לאונס, או לשמוע את קול

בנו הזועק [לעזרת] אביו בעוד ידיו כבולות? לא ולא – כל עוד היידיים חופשיות ומחזיקות בחרב –

תשרתנה שרות של כבוד: נמות נא לא כעבדים לאויבנו; כבני חורין ניפרד מהחיי

ם – אנו עם בנינו ונשינו! את זאת מצוה עלינו תורתנו, על זאת מתחננים אלינו

נשינו ובנינו. אלוהים גזר עלינו את הגזירה הזאת; היפוכו של דבר הוא רצון הרומאים, וחששם הוא שמא ימותו ולו גם אחד משלנו בטרם נילכד בידיהם. נזדרז נא ונשאיר להם, תחת ההתענגות המיוחלת על לכידתנו, תדהמה על מותנו והשתאות לעוז רוחינו!"

הוא ביקש להמשיך להפציר בהם, אך כולם קטעו את דבריו, כי נמלאו להט שאין לעצור בעדו ונחפזו לבצע את המעשה; איש איש הלך לדרכו כאילו דחתפו רוח אלוהים, קצר רוח להקדים את

תגובות
מעורבות

נאום
אלעזר
בחלק ב

חבריו; כי הם חשבו שלא להיראות בין האחרונים היא ראייה נאמנה לאומץ לבם ותבונתם; כה עזה היתה התשוקה שאחזה בהם להרוג את נשיהם ובניהם ולשלוח יד בנפשם!.. בעודם מנשקים ומחבקים את נשיהם, נוטלים את העוללים בידיהם ומאמצים אותם אל לוח ליבם בנשיקות אחרונות ובדמעות, בא בעת, כאילו ידיים זרות באו לעזרתם, ביצעו את החלטתם..

הרג המשפחות

ומשום שלא יכלו עוד לשאת את כאבם וסברו כי עוול יעשו למומתים אם ישארו בחיים אחריהם ולו לזמן קצר, מיהרו לערום את כל רכושם לערימה אחת ולשלוח בה אש. אחר כך הפילו גורל והעלו עשרה אנשים שיהיה עליהם להרוג את כל [השאר], וכל אחד השתרע על הארץ לצד אשתו ובניו המוטלים [לצידו], חיבק אותם בזרועותיו ופשט ברצון את צוארו אל מבצעי התפקיד העגום. הם הרגו את כולם בלי להירתע וקבעו ביניהם אותו כלל של הטלת גורל: זה אשר עליו יפול הגורל יהרוג את תשעת האחרים ולאחר מכן ישלח יד בנפשו.. לבסוף פשטו התשעה את צואריהם להרג, והאחד שנותר אחרון בחן את המון המוטלים [על הארץ] שמא נותר בכל הטבוחים הרבים האלה אחד הזקוק [למכת חסד] מידו. משנוכח לדעת שכולם מתו שלח אש בכל פינות הארמון, ובכל הכח שבידו תקע את חרבו בגופו ונפל מת ליד בני ביתו.

קביעת גורלות וביצועם

כך מתו, וסבורים היו כי לא הותירו אחריהם נפש חיה שתיפול בידי הרומאים. אבל איש לא הבחין [בכך] שאשה זקנה אחת ואשה נוספת ממשפחת אלעזר – שעלתה בתבונתה ובחינוכה על רוב הנשים – ויחד אתן חמישה ילדים, נמלטו באת ששאר האנשים היו שקועים במעשה ההרג, ומצאו מסתור בתעלות שהובילו מתחת לפני הקרקע מי שתייה [אל המבצר]. מספר המתים היה תשע מאות ושישים, כולל נשים וטף. אסון זה ארע בחמישה-עשר לחודש קסנטיקוס.

הכיבוש הרומי והשתאותם

הרומאים שציפו לקרב נוסף, נערכו עם שחר; הם גישור בסולמות את המעברים מן הסוללות [אל המבצר] והתכוונו להתחיל בהתקפה. כאשר לא ראו איש מן האויבים, אלא רק שממון נורא בכל מקום ומבפנים אש ודממה, נבוכו ולא הבינו מה פשר הדבר; בסופו של דבר פרצו בזעקות קרב, כאילו לפני ירי של קלעים – אולי יצליחו לקרא למישהו מאלה שבפנים לצאת. והנשים שמעו את זעקתם, יצאו מן התעלות וסיפרו לרומאים את אשר ארע; אחת מן השתיים מסרה במדויק את כל דברי [אלעזר] ותיארה כיצד בוצע מעשה [ההרג]. אך [הרומאים] התקשו להקשיב לדבריה, מכיון שקשה היה להם להאמין לעוז הרוח האדיר [הזה]; הם ניגשו לכבות את האש ועד מהרה פילסו להם דרך [לעבור] בה ונכנסו אל הארמון. כאשר מצאו את המון ההרוגים לא צהלו [על כך] כעל [הרג] אויבים, כי אם התפעלו מאצילות [הנפש שב]הכרעתם ומן הבוז הגמור למוות שהוכיחו כה רבים על ידי ביצועה.

לאחר שנכבש המבצר בדרך זו הציב בה המצביא [הרומי] חיל מצב ויצא עם חילותיו על קיסריה.

קושיות

- איפה מסד לוחות האבן שנבנה מעל הסוללה?
- מדוע לאחר פריצת החומה הרומאים בוחרים לשוב למחנה?? למה אינם מנצלים המומנטום?? (מג"ד אחד אמר לי שהדבר דוקא אפשרי, כי צריך לרענן כוחות וחימוש).
- בלילה האחרון הרומאים לא תיצפתו מהמחנה הדרומי ולא ראו מה קורה? באמת הכל למחרת היה להם הפתעה??
- איפה השריפה הגדולה בארמון של נכסי המורדים?
- איפה גופות 960 מורדים??
- אם לא היה קרב מדוע יש סוללה אל מול הארמון הצפוני, ובה ראשי חיצים??

=> נראה לי כי עם תחילת בניית הסוללה החליטו היהודים להתאבד, ויוספוס המציא סוף דרמטי (בעקבות ארובס וגולדפוס). לדעתי היו כאלו שהתאבדו, אך חיל המצב הרומי שנותר במקום השליך כל הגופות לצוקים, ועצמותיהם כיום בים המלח.. במערה הדרומית שרידיהם רק של אלו שמתו עד המצור הרומי, והובאו לקבורה מסודרת.

נספח: תכונות מצדה - יוספוס מול העדות הארכיאולוגית

אגב תאור המצור יוספוס מתאר את מראה מצדה, הסיבות שהורדוס ביצר אותה, וכיצד הסיקריים מצאו אותה:

שביל הנחש

מלחמת ז, ח, ג (280-294): .. ואלו הן תכונותיו: צוק שהיקפו לא מבוטל וגובהו רב, מבודד מכל עבריו בגאיות תלולים היורדים לתהומות שלעומקם אין חקר ורגל יצור חי לא תדרוך בהם; בשני מקומות בלבד אפשר לעלות בקושי בצוק. אחד משני השבילים עולה מים האספלט במזרח, ובשני עולה מצד מערב, ומשם העליה קלה יותר. הראשון נקרא "[שביל] הנחש", כי בדומה ל[נחש] הוא צר ומתפתל בלי הרף; בליטות וצוקים חוסמים את דרכו, ולא אחת [השביל] שב לאחור; אחר כך הוא מתארך מעט ובקושי נמשך קדימה. מי שהולך בשביל זה חייב להציב רגל אחר רגל בבטחה; ועם זאת אורב לו האבדון, שכן משני צידי השביל פוערות את פיהן תהומות העשויות להפחיד בעומקן אף את ההלך האמיץ ביותר. אחרי הליכה של שלושים ריס בשביל זה מגיעים אל ראש הצוק שאינו מחודד אלא כל-כולו רמה שטוחה. הראשון שבנה כאן מצודה היה הכהן הגדול יונתן,

חומת העיר	<p>והוא קרא לה "מצדה". מאוחר יותר השקיע המלך הורדוס מאמץ גדול כדי להכשיר את המקום. סביב הרמה כולה אשר היקפה שבעה ריס, בנה חומת אבן לבנה, שתיים-עשר אמות גובהה ושמונה אמות עוביה; בה נקבעו שלושים ושבעה מגדלים שגובהם חמישים אמה, ומהם היה אפשר לעבור אל החדרים שנבנו בעבי החומה לכל אורכה. שכן את הרמה, אשר אדמתה היתה דשנה ורכה מכל [אדמת]המישור, יעד המלך לעבודת אדמה, כדי שהאנשים ששמו את מבטחם במבצר לא יידעו [חרפת] רעב אם אי פעם לא יוכלו להביא אליהם מזון מן החוץ. ב[מבצר] מול המעלה [היוצא] ממערב, מתחת לחומות המקיפות את הפסגה, בנה [הורדוס] לעצמו ארמון הפונה צפונה. חומת הארמון היתה גבוהה מאד וחזקה ובארבע פינותיה ניצבו מגדלים שגבהם שישים אמה. מלאכת האולמות הפנימיים, הסטווים וחדרי המרחץ היתה עשירה ומפוארת; כל אחד מעמודי התמך של הארמון היה עשוי גוש אבן אחד; קירות האולמות ורצפותיהם היו עשויים אבני פסיפס בשלל צבעים. בקרבת כל אחד ממקומות המגורים – למעלה [על הרמה], סביב הארמון, וכן לפני החומה – ציווה הורדוס לחצוב בסלע בריכות רבות ועמוקות לאגירת מי [הגשמים], ודאג להספקת מים לאנשים כבמקומות שבהם נובעים מעינות. מן הארמון הובילה דרך חצובה בסלע ונסתרת מבחוץ, אל הנקודה הגבוהה ביותר שבראש הצוק. אך אף בדרכים הגלויות לא יכלו האויבים להשתמש על נקלה. שכן הדרך מצד מזרח אינה ניתנת למעבר בשל תכונתה, כפי שכבר אמרנו; ואילו את הדרך ממערב חסם הורדוס בבנותו בנקודה הצרה ביותר שלה מגדל גדול, במרחק של לא פחות מאלף אמה מהפסגה; את המגדל הזה אי אפשר היה לעקוף וקשה מאד היה לכבשו; וכך הוא הקשה את היציאה אפילו על אלה שלא היתה להם [סיבה] לחשוש. כך היה המבצר מוגן הן בידי הטבע הן בידי אדם בפני התקפות אויבים.</p> <p>אך פליאה רבה אף יותר עורר המראה הרענן ומצב ההשתמרות של מלאי המצרכים שנצברו. נאגרה כמות גדולה מאד של תבואה, שדה בה לשנים רבות; שפע של יין ושמן, קטניות מכל הסוגים וערמות של תמרים. כאשר השתלט אלעזר עם הסיקריים בעורמה על המבצר, מצא את כל אלה במצב מצוין, והם לא נפלו ברעננותם ממצרכי מזון שהונחו רק לאחרונה, ואם כי כמאה שנה חלפו מאז אגירת המצרכים ועד לכיבוש המבצר בידי הרומאים, מצאו גם הרומאים את כל הפירות ללא ריקבון. ולא יטעה מי שסבור כי סיבת השתמרותו [של הפרי] היא טיב האויר, שכן במרומי הצוק נקי הוא מכל הבל עכור סמוך לקרקע. נמצאה גם כמות של נשק לסוגיו אשר אצר המלך, די לסיפוק צרכיהם של רבבות אנשים, וגם ברזל לא מעובד, נחושת ועופרת; להכנות אלה אכן היו סיבות של ממש. מסופר שהורדוס הכין מבצר זה כמקלט לעצמו, בחששו משתי סכנות: האחת [נשקפה לו] מן העם היהודי, פן ידיחו אותו מן המלוכה וישיבו אל השלטון את המלכים אשר מלכו לפניו; [הסכנה] האחרת שהיתה אף גדולה וחמורה מן הראשונה, [נשקפה מ]מלכת מצרים, קלאופטרה. שכן זו לא הסתירה את כוונותיה אלא באה ללא הרף בדברים עם אנטוניוס ודרשה שיהרוג את הורדוס, וביקשה שיעניק לה את השלטון על ממלכת יהודה. מפליא הדבר שאנטוניוס, אשר היה עבד נרצע לתשוקתו אליה, לנעתר מעולם לדרישותיה..</p>
טיוב האדמה	
כנראה מגדל מתחת לסוללה	
שפע וטריות במחסנים	
נשק רב	
מניעי הביצור עי הורדוס	

האם יוספוס מתאר באופן מדויק את מצדה? טבלה משהו:

	מציאות ארכיאולוגית	יוספוס
✓	היקף החומה 1400 מ'	חומה שבעה ריס (1.3 ק"מ)
✗	החומה אינה עשויה אבן לבנה, אך הפן החיצוני טיוח טיח לבן!	החומה עשויה אבן לבנה
✓-	היו בחומה 30 מגדלים+ארבע שערים.	היו בחומה 37 מגדלים
✓	היו בתים בחומה	היו בתים בחומה
✗	אין עדויות לעיבוד האדמה!	אדמת ראש ההר היתה דשנה ופוריה
✗	היו שני ארמונות, אחד במערב, ואחד לצפון מתחת לחומה הסוגרת לראש ההר!	מול המעלה [היוצא] ממערב, מתחת לחומות המקיפות את הפסגה, בנה [הורדוס] לעצמו ארמון הפונה צפונה
✗	לא נמצאו ארבע מגדלים בפיאות אף ארמון	בארבע פאות הארמון היו מגדלים
✓	אכן נתגלה פאר ובית מרחץ, בשני הארמונות.	"מלאכת האולמות הפנימיים, הסטווים וחדרי המרחץ היתה עשירה ומפוארת"
✗	העמודים היו בנויים מחוליות וצופו טיח מכור (סטוקו) ונראו כחוליה אחת!	"כל אחד מעמודי התמך של הארמון היה עשוי גוש אבן אחד"
✓	פסיפסים רבים התגלו בארמונות.	"קירות האולמות ורצפותיהם היו עשויים אבני פסיפס בשלל צבעים"
✓	נתגלו בורות מים רבים.	הורדוס חצב בריכות למקוה מים

✓	התגלה מעלה סלילי נסתר בין דרגות הארמון.	היה מעלה נסתר בין דרגות הארמון
✓	נתגלה מגדל מדרום לסוללה, אך כנראה היה עוד מגדל, שנקבר תחת הסוללה.	דרך רק ממערב, ובה מגדל
✓-	התגלו קנקנים רבים, על חלקם כיתוב התכולה, חלקה מיובאת. קשה לחשוב שיכלה לשמש כעבור 100 שנה..	אוחסן לחם, יין, שמן, וקטניות בכמויות רבות, אשר שימשו גם המורדים
*	רק מצד אחד של השביל תהום.	משני צידי "שביל הנחש" תהומות

=< רוב החוקרים מסכימים שיוספוס לכל היותר ראה את מצדה מרחוק, ומתאר אותה בעיקר על סמך תאורים שקיבל מאחרים!.

אלעזר
מקבל
החלטה

Wars VII.8.6: However, neither did Eleazar once think of flying away, nor would he permit any one else to do so; but when he saw their wall burned down by the fire, and could devise no other way of escaping, or room for their further courage, and setting before their eyes what the Romans would do to them, their children, and their wives, if they got them into their power, he consulted about having them all slain. Now as he judged this to be the best thing they could do in their present circumstances, he gathered the most courageous of his companions together, and encouraged them to take that course by a speech which he made to them in the manner following:

"Since we, long ago, my generous friends, resolved never to be servants to the Romans, nor to any other than to God himself, who alone is the true and just Lord of mankind, the time is now come that obliges us to make that resolution true in practice. And let us not at this time bring a reproach upon ourselves for self-contradiction, while we formerly would not undergo slavery, though it were then without danger, but must now, together with slavery, choose such punishments also as are intolerable; I mean this, upon the supposition that the Romans once reduce us under their power while we are alive. We were the very first that revolted from them, and we are the last that fight against them; and I cannot but esteem it as a favor that God hath granted us, that it is still in our power to die bravely, and in a state of freedom, which hath not been the case of others, who were conquered unexpectedly. It is very plain that we shall be taken within a day's time; but it is still an eligible thing to die after a glorious manner, together with our dearest friends.

for the nature of this fortress which was in itself unconquerable, hath not proved a means of our deliverance; and even while we have still great abundance of food, and a great quantity of arms, and other necessaries more than we want, we are openly deprived by God himself of all hope of deliverance; for that fire which was driven upon our enemies did not of its own accord turn back upon the wall which we had built; this was the effect of God's anger against us for our manifold sins, which we have been guilty of in a most insolent and extravagant manner with regard to our own countrymen; the punishments of which let us not receive from the Romans, but from God himself, as executed by our own hands; for these will be more moderate than the other. Let our wives die before they are abused, and our children before they have tasted of slavery; and after we have slain them, let us bestow that

glorious benefit upon one another mutually, and preserve ourselves in freedom, as an excellent funeral monument for us.

But first let us destroy our money and the fortress by fire; for I am well assured that this will be a great grief to the Romans, that they shall not be able to seize upon our bodies, and shall fall of our wealth also; and let us spare nothing but our provisions; for they will be a testimonial when we are dead that we were not subdued for want of necessaries, but that, according to our original resolution, we have preferred death before slavery."

תגובות
השומעים

7. This was Eleazar's speech to them. Yet did not the opinions of all the auditors acquiesce therein; but although some of them were very zealous to put his advice in practice, and were in a manner filled with pleasure at it, and thought death to be a good thing, yet had those that were most effeminate a commiseration for their wives and families; and when these men were especially moved by the prospect of their own certain death, they looked wistfully at one another, and by the tears that were in their eyes declared their dissent from his opinion. When Eleazar saw these people in such fear, and that their souls were dejected at so prodigious a proposal, he was afraid lest perhaps these effeminate persons should, by their lamentations and tears, enfeeble those that heard what he had said courageously; so he did not leave off exhorting them, but stirred up himself, and recollecting proper arguments for raising their courage, he undertook to speak more briskly and fully to them, and that concerning the immortality of the soul. So he made a lamentable groan, and fixing his eyes intently on those that wept, he spake thus:

נאום
שני של
אלעזר

"Truly, I was greatly mistaken when I thought to be assisting to brave men who struggled hard for their liberty, and to such as were resolved either to live with honor, or else to die; but I find that you are such people as are no better than others, either in virtue or in courage, and are afraid of dying, though you be delivered thereby from the greatest miseries, while you ought to make no delay in this matter, nor to await any one to give you good advice; for the laws of our country, and of God himself, have from ancient times, and as soon as ever we could use our reason, continually taught us, and our forefathers have corroborated the same doctrine by their actions, and by their bravery of mind, that It is life that is a calamity to men, and not death; for this last affords our souls their liberty, and sends them by a removal into their own place of purity, where they are to be insensible of all sorts of misery..

קינה על
ירושלים

And where is now that great city, the metropolis of the Jewish nation, which was fortified by so many walls round about, which had so many fortresses and large towers to defend it, which could hardly contain the instruments prepared for the war, and which had so many ten thousands of men to fight for it? Where is this city that was believed to have God himself inhabiting therein? It is now demolished to the very foundations, and hath nothing but that monument of it preserved, I mean the camp of those that hath destroyed it, which still dwells upon its ruins; some unfortunate old men also lie upon the ashes of the temple, and a few women are there preserved alive by the enemy, for our bitter shame and reproach.

הקריאה
להתאבדות

Who will not, therefore, believe that they will certainly be in a rage at us, in case they can take us alive? **Miserable will then be the young men who will be strong enough in their bodies to sustain many torments! miserable also will be those of elder years, who will not be able to bear those calamities which young men might sustain! One man will be obliged to hear the voice of his son implore help of his father, when his hands are bound. But certainly our hands are still at liberty, and have a sword in them; let them then be subservient to us in our glorious design; let us die before we become slaves under our enemies, and let us go out of the world, together with our children and our wives, In a state of freedom.** This it is that our laws command us to do this it is that our wives and children crave at our hands; nay, **God himself hath brought this necessity upon us; while the Romans desire the contrary, and are afraid lest any of us should die before we are taken. Let us therefore make haste, and instead of affording them so much pleasure, as they hope for in getting us under their power, let us leave them an example which shall at once cause their astonishment at our death, and their admiration of our hardiness therein."**

ביצוע
ההתאבדות

VII, 9.1. NOW as Eleazar was proceeding on in this exhortation, they all cut him off short, and made haste to do the work, as full of an unconquerable ardor of mind, and moved with a demoniacal fury. So they went their ways, as one still endeavoring to be before another, and as thinking that this eagerness would be a demonstration of their courage and good conduct, if they could avoid appearing in the last class; so great was the zeal they were in to slay their wives and children, and themselves also! Nor indeed, when they came to the work itself, did their courage fail them, as one might imagine it would have done, but they then held fast the same resolution, without wavering, which they had upon the hearing of Eleazar's speech, while yet every one of them still retained the natural passion of love to themselves and their families, because the reasoning they went upon appeared to them to be very just, even with regard to those that were dearest to them; for the husbands tenderly embraced their wives, and took their children into their arms, and gave the longest parting kisses to them, with tears in their eyes. Yet at the same time did they complete what they had resolved on..

and they offered their necks to the stroke of those who by lot executed that melancholy office; and when these ten had, without fear, slain them all, they made the same rule for casting lots for themselves, that he whose lot it was should first kill the other nine, and after all should kill himself. Accordingly, all these had courage sufficient to be no way behind one another in doing or suffering; so, for a conclusion, the nine offered their necks to the executioner, and he who was the last of all took a view of all the other bodies, lest perchance some or other among so many that were slain should want his assistance to be quite despatched, and when he perceived that they were all slain, he set fire to the palace, and with the great force of his hand ran his sword entirely through himself, and fell down dead near to his own relations. So these people died with this intention, that they would not leave so much as one soul among them all alive to be subject to the Romans. Yet was there an ancient woman, and another who was of kin to Eleazar, and superior to most women in prudence and learning, with five children, who had concealed themselves in caverns under ground, and

התאבדות
האחרון
בארמון

שתי נשים
 וחמישה
 ילדים
 מתחבאים
 באמות
 המים

960 מתים
 ביום פסח

had carried water thither for their drink, and were hidden there when the rest were intent upon the slaughter of one another. Those others were nine hundred and sixty in number, the women and children being withal included in that computation. This calamitous slaughter was made on the fifteenth day of the month Xanthicus [Nisan].

הרומאים
 פורצים
 ומגלים את
 ההתאבדות

2. Now for the Romans, they expected that they should be fought in the morning, when, accordingly, they put on their armor, and laid bridges of planks upon their ladders from their banks, to make an assault upon the fortress, which they did; but saw nobody as an enemy, but a terrible solitude on every side, with a fire within the place, as well as a perfect silence. So they were at a loss to guess at what had happened. At length they made a shout, as if it had been at a blow given by the battering ram, to try whether they could bring any one out that was within; the women heard this noise, and came out of their under-ground cavern, and informed the Romans what had been done, as it was done; and the second of them clearly described all both what was said and what was done, and this manner of it; yet did they not easily give their attention to such a desperate undertaking, and did not believe it could be as they said; they also attempted to put the fire out, and quickly cutting themselves a way through it, they came within the palace, and so met with the multitude of the slain, but could take no pleasure in the fact, though it were done to their enemies. Nor could they do other than wonder at the courage of their resolution, and the immovable contempt of death which so great a number of them had shown, when they went through with such an action as that was.

VII, 10.1. WHEN Masada was thus taken, the general left a garrison in the fortress to keep it, and he himself went away to Cesarea; for there were now no enemies left in the country, but it was all overthrown by so long a war.